

Джерела та література

1. Закалдаев Н. В. Пешком по Крыму: Перевалы горного Крыма. Вып. 2 / Н. В. Закалдаев. – Киев : Атика, 2005. – 260 с.
2. Квартальнов В. А. Орбиты «Спутника» : Из истории молодежного туризма / В. А. Квартальнов, В. К. Федорченко. – Киев : Молодь, 1987. – 152 с.
3. Кузишин А. В. Історія туризму : навч. посіб. / А. В. Кузишин. – Тернопіль : Вектор, 2011. – 316 с.
4. Литвинов Д. А. По пещерным городищам Крыма, по юго-западным яйлам : [Подробное описание, топонимика, история] / Д. А. Литвинов. – Днепропетровск : ЭЦ «Восхождение», 2004. – 176 с.
5. Попчиковский В. Ю. Организация и проведение туристских походов / В. Ю. Попчиковский. – М. : Профиздат, 1987. – 224 с.
6. Правила проведення туристських подорожей з учнівською та студентською молоддю України : Наказ Міністерства освіти України 06.04.99. № 96. [Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 20 травня 1999 р. за № 320/3613]. – К., 1999.
7. Січинський В. Ю. Чужинці про Україну. Вибір з описів подорожей по Україні та інших писань чужинців про Україну за десять століть / В. Ю. Січинський. – К. : Довіра, 1992. – 255 с.
8. Устименко Л. М. Історія туризму : навч. посіб. / Л. М. Устименко, І. Ю. Афанасьєв. – К. : Альтерпрес, 2005. – 320 с.
9. Федорченко В. К. Історія туризму в Україні / В. К. Федорченко, Т. А. Дьорова. – К. : Вища шк., 2002. – 195 с.
10. Чопп И. Л. Крымско-Кавказский горный клуб / И. Л. Чопп. – Одесса : Электра, 2000. – 96 с.

Калько Андрей, Инкин Александр. Роль учащейся молодежи в становлении и развитии спортивного туризма в Украине. В статье проанализировано ретроспективу формирования спортивного туристического движения на примере горного туризма среди учащейся молодежи на территории современной Украины. Перечислен ряд факторов, мешающих эффективному функционированию молодежного туризма в условиях современного глобализованного мира. Приведены перспективные пути улучшения сложившейся ситуации, опирающиеся на полувектовую этапность в формировании спортивно-туристического краеведения.

Ключевые слова: туризм, туристическая инфраструктура, туристическая деятельность, учащаяся молодежь, спортивно-туристическое движение.

Kal'ko Andrew, Inkin Aleksander. A Role of Student's and Student Young People is in Becoming and Development of Sporting Tourism in Ukraine. In this article the analysed retrospective view of forming of sporting tourist motion is on the example of mountain tourism among student's young people on the walks of life of modern Ukraine. Transferred row of factors which interfere with the effective functioning of youth tourism in the conditions of the modern globalized world. The brought perspective ways over of improvement of situation, leaning on semi-centennial stage of forming of tourist-sporting study of a particular region.

Key words: tourism, tourist infrastructure, tourist activity, student's young people, tourist-sporting motion.

Стаття надійшла до редколегії
29.07.2013 р.

УДК 911.3:333.003.622.232

Андрій Калько

Методичні та організаційні передумови відкриття освітнього напрямку підготовки 6.140103 «Туризм»

Проаналізовано низку організаційних та методичних чинників, які стали передумовою надання ліцензії на підготовку бакалаврів за напрямом 6.140103 «Туризм» галузі знань 1401 «Сфера обслуговування» Національному університету водного господарства та природокористування (НУВГП). Обґрунтовано наявні матеріальні та педагогічні передумови ефективного функціонування кафедри туризму в умовах реформування університету та окреслені резерви для надання якісних освітніх послуг. Наведено низку законодавчих та нормативних документів, які прийняли центральні й місцеві органи влади для покращення освітнього поля за напрямом

© Калько А., 2013

6.140103 «Туризм» у Рівненській області. Подано перспективний план подальшої профорієнтаційної діяльності кафедри туризму НУВГП та зазначено першочергові способи розв'язання проблем із раціонального використання туристично-рекреаційного потенціалу регіону.

Ключові слова: ліцензування, кафедра туризму, напрям підготовки, бакалавр, університет.

Постановка наукової проблеми та її значення. Для формування позитивного туристичного іміджу регіону, реалізації «Державної цільової програми розвитку туризму і курортів на 2011–2015 роки» та «Програми розвитку туризму в Рівненській області на 2011–2015 роки» потрібні висококваліфіковані фахівці у галузі туризму. В місті Рівне підготовку молодших спеціалістів за спеціальністю 5.140103 «Туристичне обслуговування» здійснює Державний вищий навчальний заклад Рівненський коледж економіки та бізнесу I–II рівнів акредитації. І хоча у регіоні підготовку фахівців із туризму проводить також приватний навчальний заклад Міжнародний економіко-гуманітарний університет ім. С. Дем'янчука, ринок праці у сфері туризму Рівненщини ще ненасичений, а якість кадрів вимагає підвищення за освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавр». Тому в рамках реформування освітньої діяльності і розширення спектру нових спеціальностей у Національному університеті водного господарства та природокористування було взято курс на отримання ліцензії для підготовки за освітньо-кваліфікаційним рівнем бакалавр напрямом 6.140103 «Туризм».

Аналіз досліджень цієї проблеми. Відповідно до Законів України «Про освіту» [1] та «Про вищу освіту» [2], Постанови Кабінету Міністрів від 8 серпня 2007 р. № 1019 «Про ліцензування діяльності з надання освітніх послуг», Наказу Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 17.09.2012 р. № 1021 «Про затвердження примірних зразків документів, що додаються до заяв, для проведення ліцензування освітніх послуг у сфері дошкільної, загальної середньої, позашкільної, професійно-технічної та вищої освіти», Наказу Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України «Про затвердження Державних вимог до акредитації напрямів підготовки, спеціальностей та вищого навчального закладу» від 13.06.2012 р. № 689, листа Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України «Щодо змін у сфері ліцензування та акредитації» від 23.12.2012 р. та Наказу МОН України від 31 травня 2013 р. № 2008Л «Про проведення ліцензійної експертизи» Міністерство освіти і науки України розглянуло подану Національним університетом водного господарства та природокористування ліцензійну справу, проведеного експертного оцінювання спроможності навчального закладу надавати освітню послугу з підготовки бакалаврів напрямом підготовки 6.140103 «Туризм» денної форми навчання та надало ліцензію на таку підготовку.

Як засновницькі документи комісії представлено: довідку АА № 142364 про включення Національного університету водного господарства та природокористування до ЄДРПОУ (ідентифікаційний код 02071116), яку видало Головне управління статистики в Рівненській області 25.11.2008 р.; сертифікат № 181318 серія РД-IV про державну акредитацію Національного університету водного господарства та природокористування за IV рівнем терміном дії до 01.07.2014 р., виданий 04.01.2005 р. згідно з рішенням ДАК від 21.12.2004 р. (протокол № 53); ліцензію № 034553, серія АД від 03 травня 2012 р., на право надання освітніх послуг, пов'язаних з одержанням вищої освіти на рівнях молодшого спеціаліста, бакалавра, спеціаліста, магістра видана згідно з рішенням ДАК від 26.01.2012 р., протокол № 92 (наказ МОНмолодьспорту України від 02.02.2012 р. № 265Л); лист підтримки МОН України НУВГП щодо ліцензування освітньої діяльності за напрямом підготовки 6.140103 «Туризм» від 04.02.2013 р. 1/11-1039; Свідоцтво про право власності на нерухоме майно від 25.05.2006 р., номер 922-р, серія ЯЯЯ № 493231; санітарний паспорт Національного університету водного господарства та природокористування виданий на основі Державних санітарних правил і норм влаштування, утримання загальноосвітніх навчальних закладів та організацій начально-виховного процесу ДСанПіН 5.5.2.008-01 (термін введення в дію від 03.11.2012 р.); відповідність приміщень Національного університету водного господарства та природокористування вимогам правил пожежної безпеки, що затверджено Управлінням Держтехно-генної безпеки у Рівненській області (акт перевірки № 845 від 14.11.2012 р.).

Мета статті – здійснити комплексний аналіз організаційних та методичних чинників, які стали передумовою надання ліцензії на підготовку бакалаврів за напрямом 6.140103 «Туризм» галузі знань 1401 «Сфера обслуговування» Національному університету водного господарства та природокористування.

Відповідно до мети поставлено такі **завдання**:

- окреслити потрібні вимоги, які висувуються до надання ліцензій на освітню діяльність;
- проаналізувати особливості методологічних підходів;
- змалювати перспективи використання наявного матеріального та педагогічного потенціалу в університеті.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Національний університет водного господарства та природокористування – державний вищий навчальний заклад, суб'єкт освітньої діяльності, яка здійснюється для задоволення потреб громадян України в освітянських послугах. Університет діє на основі і відповідно до Конституції України, законів України, постанов Верховної Ради України, нормативних актів Міністерства освіти і науки України, указів і розпоряджень Кабінету Міністрів України, Положення про державний вищий заклад освіти, Статуту НУВГП.

Університет має багаторічний досвід підготовки фахівців у галузі економіки, управління підприємствами й організаціями, державного та регіонального управління, екології.

Підготовка в аспірантурі і докторантурі здійснюється за рахунок коштів Державного бюджету України та за кошти юридичних осіб на умовах контракту. Відповідно до Положення про підготовку науково-педагогічних і наукових кадрів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 309 від 01.03.1999 р., університет має можливість проводити підготовку кадрів іноземних громадян на підставі міжнародних договорів, загальнодержавних програм або договорів, укладених вищими навчальними закладами та науковими установами.

В університеті відкрито докторантуру за шістьма спеціальностями та аспірантуру за 20-ма спеціальностями. Також діє спеціалізована вчена рада із захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора технічних наук за трьома спеціальностями: 06.01.02 – сільськогосподарські меліорації; 05.23.04 – водопостачання, каналізація; 05.23.16 – гідравліка та інженерна гідрологія; спеціалізована вчена рада із захисту докторських (кандидатських) дисертацій за спеціалізацією 25.00.02 – механізми державного управління; спеціалізована вчена рада по захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за двома спеціальностями: 08.00.06 – економіка природокористування і охорони навколишнього середовища; 08.00.03 – економіка та управління національним господарством.

У 1999 р. НУВГП за рішенням Міністерства освіти України внесено до Державного реєстру закладів освіти і надано ліцензію на право здійснення освітньої діяльності (№ 034553, серія АД від 03 травня 2012 р., протокол ДАК від 26.01.2012 р. № 92).

Підготовка бакалаврів напряму 6.140103 «Туризм» проводитиметься з 2013–2014 н.р. відповідно до плану навчального процесу, розробленого згідно з вимогами освітньо-кваліфікаційної характеристики (ОКХ), освітньо-професійної програми (ОПП), засобів діагностики якості освіти (ЗД) бакалавра галузевих стандартів вищої освіти України (ГСВОУ); ОКХ, ОПП та ЗД варіативної частини, затверджених вченою радою НУВГП в установленому порядку.

Навчальний план, за яким здійснюватиметься підготовка бакалаврів напряму 6.140103 «Туризм», погоджено і затверджено у встановленому порядку. В основу навчального плану підготовки бакалаврів покладені нормативний блок та вибіркова частина навчальних дисциплін.

Згідно з навчальним планом бакалаври напряму підготовки 6.140103 «Туризм» вивчатимуть 52 дисципліни, з них 25 – циклу нормативних дисциплін, 10 – циклу варіативних дисциплін за вибором навчального закладу, 17 – циклу варіативних дисциплін за вибором студента. Цикл вибіркових (дисципліни за вибором вищого навчального закладу та дисципліни за вибором студента) сформований з урахуванням специфіки навчального закладу, вимог розробленої концепції підготовки фахівця за обраним напрямом.

Для викладання дисциплін бакалаврської програми залучені висококваліфіковані науково-педагогічні кадри з різних кафедр НУВГП, які мають значний науковий потенціал із природокористування, екології, збалансованого природокористування, сталого розвитку. Сформовані наукові школи, історія яких сягає майже 100 років (з моменту створення навчального закладу – 1915 рік).

Навчальним планом передбачено проходження навчальної практики «Вступ до фаху», виробничої організаційної і виробничої технологічної практик, переддипломної практики, що сприяє

здобуттю студентами навичок використання теоретичних знань у практичній діяльності та у цілому відповідає вимогам ГСВОУ.

Навчальний процес у Національному університеті водного господарства та природокористування здійснюється згідно з розробленою в університеті та погодженою з Рівненською обласною державною адміністрацією концепцією освітньої діяльності за заявленим напрямом підготовки. Основні положення концепції розроблені з урахуванням Закону України «Про вищу освіту» та регіональних особливостей навчального закладу.

Планування навчального процесу підготовки бакалаврів напряму 6.140103 «Туризм» відбувається згідно з розробленим навчальним планом, затвердженим у 2013 р. відповідно до ОПІ ГСВОУ та варіативної частини НУВГП.

Навчальний процес підготовки фахівців із ліцензованого напрямку забезпечений робочими навчальними програмами дисциплін. Програми визначають мету, завдання, міждисциплінарні зв'язки, результати навчання, зміст дисциплін, базову і додаткову літератури, форми поточної діагностики та критерії оцінювання знань.

Робочі програми нормативних дисциплін складено на основі «Освітньо-професійної програми підготовки бакалавра напряму 6.140103 «Туризм»» за галуззю знань 1401 «Сфера обслуговування». Робочі програми з дисциплін варіативної частини (за вибором студента та ВНЗ) розробляють викладачі університету відповідно до вимог освітньо-професійної програми підготовки бакалавра напряму підготовки 6.140103 «Туризм», галузь знань 1401 «Сфера обслуговування».

Аналіз бакалаврської програми та їх навчально-методичного забезпечення показав, що вони відповідають вимогам до ліцензування.

У НУВГП визначено форми й методи поточного контролю знань студентів та розроблено критерії оцінювання знань студентів, навчальним планом регламентовано форми державної діагностики якості освіти. Навчально-методичні документи розроблено відповідно до ЗД ГСВОУ, наказу МОН України № 943 від 16.10.2009 р. «Про впровадження у вищих навчальних закладах України Європейської кредитно-трансферної системи», «Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах», затвердженого наказом МОН України № 161 від 02.06.1993 р., «Положення про дистанційне навчання в НУВГП», затвердженого наказом ректора № 428 від 23.10.2008 р., «Положення про електронний журнал обліку навчальної роботи студентів академічної групи», затвердженого наказом ректора № 86 від 15.02.2011 р., наказу ректора «Про контроль оцінювання навчальних досягнень студентів» № 634 від 29.11.2011 р., «Порядок організації контролю та оцінювання навчальних досягнень студентів Національного університету водного господарства і природокористування (НУВГП) у Європейській кредитно-трансферній системі (ЄКТС)», затвердженого наказом ректора НУВГП від 30.03.2012 р. № 198.

Розроблено методичні вказівки щодо виконання курсових робіт, пакети контрольних завдань із дисциплін соціально-гуманітарної, фундаментальної та фахової підготовки, програм усіх видів практики, дидактичне забезпечення самостійної роботи студентів. Критерії оцінювання знань студентів розроблено для всіх навчальних дисциплін. Підсумковий семестровий контроль знань студентів проводитиметься в період, визначений навчальним планом.

Для підготовки фахівців галузі знань 1401 «Сфера обслуговування» напряму 6.140103 «Туризм» за освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавр» використовуються спеціалізовані навчально-тренінгові лабораторії та кабінети, які закріплені за кафедрою туризму, що створюють умови для набуття студентами спеціальних компетенцій за напрямом підготовки 6.140103 «Туризм», зокрема: кабінет туризмознавства (ауд. 766), лабораторія з інноваційних технологій у туризмі (ауд. 756), навчальна лабораторія готельного господарства (ауд. 765), навчальна лабораторія ресторанного обслуговування (ауд. 764). У навчальному процесі також використовуються навчальні кабінети інших кафедр НУВГП: кабінет історії України, кабінет української мови, лінгафонні кабінети іноземних мов, спортивні та тренажерні зали, спортивні майданчики, кабінет безпеки життєдіяльності та охорони праці, кабінети комп'ютерної техніки, кабінет правознавства, що відповідає п. 7.3 вимог до спеціалізованих лабораторій та кабінетів ОПІ ГСВОУ.

Виходячи з вимог сучасних освітніх технологій, а також враховуючи особливості напрямку підготовки 6.140103 «Туризм» під час викладання як нормативних, так і дисциплін вибіркового

циклу, використовуватимуться сучасні програмні засоби обробки статистичної інформації, моделювання управлінських процесів та економічних рішень, що виникають у сфері туризму. Використання сучасних програмних продуктів забезпечуватиме рівень підготовки, що відповідає сучасним вимогам до бакалаврів із туризму.

Навчальним планом підготовки бакалаврів із ліцензованого напрямку передбачено навчальну практику «Вступ до фаху», виробничу організаційну і виробничу технологічну практики. Практична підготовка студентів напрямку 6.140103 «Туризм» у НУВГП організуватиметься відповідно до «Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України», затвердженого наказом Міністерства освіти України від 8.04.1993 р. № 93. Зміст практик для напрямку підготовки визначається програмами, розробленими випусковою кафедрою туризму. Практики проводитимуться в державних та приватних установах туристичного та природоохоронного напрямку за активної підтримки Управління культури і туризму Рівненської міської ради та Рівненської обласної державної адміністрації.

Згідно з навчальним планом державна атестація випускників напрямку підготовки 6.140103 «Туризм» проводитиметься у формі державного екзамену та захисту бакалаврської роботи. На державний екзамен виносяться такі дисципліни: організація туризму (туроперейтинг, організація туристичних та екскурсійних подорожей та ін.), організація ресторанного господарства, організація готельного господарства, технології туристичної діяльності, організація підприємницької діяльності в туризмі, методика розробки туристичних турів.

Тематика і методичні рекомендації для написання бакалаврських робіт розробила випускова кафедра відповідно до проблем розвитку туризму.

Метою виконання бакалаврської роботи є систематизація, закріплення і розширення теоретичних знань та практичних навичок для вирішення конкретних завдань щодо удосконалення механізмів підвищення якості туристичного обслуговування; підвищення ефективності формування, просування та реалізації туристичного продукту, забезпечення його конкурентоспроможності на мікро- та макрорівнях. Успішне виконання дипломної бакалаврської роботи дає змогу оцінити підготовленість бакалавра до самостійної роботи у розв'язанні проблем ведення туристичної діяльності в умовах мінливого та невизначеного середовища, визначити відповідність компетентності (загальних, фундаментальних та професійно-орієнтованих компетенцій) майбутнього фахівця вимогам галузевих стандартів підготовки бакалаврів за напрямом 6.140103 «Туризм». Тематика бакалаврських робіт студентів напрямку підготовки 6.140103 «Туризм» розробляється кафедрою туризму відповідно до вимог ОКХ бакалавра з туризму.

Кафедра туризму створена 1 березня 2013 р. відповідно до наказу НУВГП № 105 від 22.02.2013 р. п. 2.5 в рамках стратегії розвитку НУВГП та стратегії економічного та соціального розвитку Рівненської області «Західна брама» як один із пріоритетних напрямів розвитку області до 2015 р. для підготовки бакалаврів із напрямку 6.140103 «Туризм».

У складі кафедри туризму працює один професор – доктор географічних наук, чотири кандидати географічних і економічних наук – доценти, один старший викладач – кандидат сільськогосподарських наук, один асистент. На сьогодні працівники кафедри туризму проходять шестимісячні курси підвищення кваліфікації у Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка (географічний факультет, кафедра географії України та туризму). Таким чином, у навчальному процесі будуть брати участь провідні вчені – доктори наук, професори, а також досвідчені доценти, кандидати наук.

Соціально-гуманітарний цикл передбачає вивчення дев'яти навчальних дисциплін. Частка науково-педагогічних працівників із науковими ступенями та вченими званнями, які забезпечують викладання лекційних годин соціально-гуманітарного циклу дисциплін навчального плану, 88 % при нормативі 75 %, відхилення – «+14», у тому числі, які працюють у цьому навчальному закладі за основним місцем роботи 100 %, відхилення – «+50».

Студенти вивчатимуть 13 навчальних дисциплін фундаментального, природничо-наукового та загальноекономічного циклу. Частка науково-педагогічних працівників із науковими ступенями та вченими званнями, які забезпечують викладання лекційних годин цього циклу дисциплін навчального плану 100 % при нормативі 75 %, відхилення – «+25», у тому числі, які працюють у цьому

навчальному закладі за основним місцем роботи, 100 %, відхилення – «+50». Частка професорів, докторів наук становить 52,5 % при нормативі 10 %, відхилення становить «+42,5».

До переліку дисциплін, які визначають цикл професійної та практичної підготовки, належать 30 нормативних та вибіркових навчальних дисциплін. Частка працівників із науковими ступенями та вченими званнями, що забезпечують викладання фахових дисциплін циклу професійної та практичної підготовки, становить 100 % при нормативі 75 %, відхилення – «+25», у тому числі, на постійній основі 100 % при нормативі 50 %, відхилення – «+50». Частка професорів, докторів наук становить 18,6 % при нормативі 10 %, відхилення – «+8,6».

Завідувач випускової кафедри – доктор географічних наук. Викладачі кафедри туризму – виконавці низки науково-дослідних робіт у Національному університеті водного господарства та природокористування «Проблеми мінерально-сировинної безпеки України», номер державної реєстрації № 0106U004424; кафедри географії Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки за темами «Євро регіон «Буг»»: передумови та стратегічні пріоритети сталого просторового розвитку», номер державної реєстрації № 0109U000580, «Сучасний стан і перспективи розвитку природно-заповідного фонду Західного Полісся та формування його національно-екологічної мережі», номер державної реєстрації № 0109U000576, «Основи раціонального природокористування та охорони природи Західного Полісся», номер державної реєстрації № 0106U000275.

За заявленими тематиками наукових досліджень розроблено етапи виконання основних кафедральних завдань, які передбачають активну участь викладачів кафедри у написанні наукових статей та участь у наукових конференціях.

Планується у найближчий період в університеті відкрити аспірантуру за спеціальністю 11.00.11 – конструктивна географія та раціональне використання, що дасть змогу різко наростити кількість і якість виконання наукових тематик.

Викладачі кафедри беруть участь у міжнародних та міжвузівських наукових і науково-практичних конференціях. Результати наукових досліджень кафедри широко висвітлюються в матеріалах міжнародних, всеукраїнських, регіональних, науково-практичних конференцій, у фахових виданнях і публікаціях.

У січні 2013 р. на базі кафедри туризму у складі відділу міжнародних відносин НУВГП створений сектор роботи із грантами. Метою діяльності сектору є інформування працівників університету (відповідальних осіб, закріплених за кафедрами) та студентів щодо участі у грантових проєктах, залучення фахівців для обміну досвідом у цій сфері, проведення спеціальних заходів (семінарів, тренінгів, вебінарів тощо) та налагодження співпраці із колегами інших ВНЗ України, які вже мають позитивний досвід у сфері впровадження міжнародних грантових проєктів.

Для забезпечення навчального процесу матеріально-технічна база Національного університету водного господарства та природокористування створена відповідно до встановлених вимог за ГСВОУ напряму підготовки 6.140103 «Туризм» та інших нормативних документів.

Загальна площа навчальних приміщень, що використовуються, становить 58 087 м², у тому числі власна площа – 55 231 м². Для занять студентів використовується власна площа під аудиторні, лекційні приміщення та лабораторії – 33 208 м², площа комп'ютерних лабораторій становить 3537 м². Для занять із фізичного виховання в НУВГП побудовано стадіон, чотири спортивні майданчики, сім спортивних залів. Бібліотека займає 1526,3 м², гуртожитки – 50 273 м², їдальні, буфети – 2632 м², профілакторії і бази відпочинку – 1750 м² та 7340 м² відповідно. Право володіння приміщеннями НУВГП засвідчується документом про право власності (табл. 1).

Відповідність навчальних приміщень санітарно-гігієнічним нормам та вимогам правил пожежної безпеки підтверджена відповідними висновками.

Загальна площа приміщень кафедри туризму 187,5 м² (табл. 1).

Підготовка бакалаврів напряму 6.140103 «Туризм» буде здійснюватися на випусковій кафедрі туризму навчально-наукового інституту агроєкології та землеустрою із залученням таких кафедр, як екології, філософії, суспільних дисциплін, іноземних мов та українознавства, прикладної математики, маркетингу, менеджменту, економіки підприємства, міжнародної економіки та кафедри трудових ресурсів і підприємництва.

Навчально-науковий інститут агроєкології та землеустрою, до складу якого входить випускова кафедра туризму, має цілком достатнє матеріально-технічне забезпечення для проведення навчаль-

ного процесу відповідно до навчальних планів та робочих програм. Обладнано комп'ютерний клас на 15 посадкових місць, який оснащений сучасними комп'ютерами (IBM PC-сумісні з процесорами Celeron x86) у кількості 15 шт. Програмне забезпечення складає 10 прикладних спеціалізованих програм для розрахункових та проектних робіт (*Microsoft Word, Microsoft Excel, MapInfo, Autocad, Arhcad* тощо). Усі комп'ютери об'єднані однією локальною мережею і мають вихід в Internet.

Таблиця 1

Аудиторний фонд кафедри туризму

№ з/п	№ аудиторії	Показник	Кількісні значення, м ²
1	766	Кабінет туризмознавства	55,5
2	765	Навчальна лабораторія готельного господарства	38
3	764	Навчальна лабораторія ресторанного обслуговування	29
4	764а	Кабінет завідувача	10
5	763	Аудиторія кафедри	37
6	763а	Лаборантська	18
7	756	Лабораторія з інноваційних технологій у туризмі	37

Створено науково-дослідну лабораторію з можливістю використовувати мультимедійний супровід для моделювання комунікаційних систем на 15 осіб (ауд. 765). Реконструйовано лекційну аудиторію 766 (45 посадкових місць), яка відповідає найвищому рівню технічного оснащення для проведення лекційних, семінарських та інших занять, що потребують використання будь-якого електронного наочного приладдя.

Усі штатні викладачі та допоміжний персонал забезпечені робочими місцями в приміщеннях, які мають природне та штучне освітлення, підтримується нормальний температурний режим, який становить +18 – +21 °С, відносна вологість повітря – 60–80 %. Навчальна лабораторія ресторанного обслуговування має водовідвід, каналізацію, електропостачання, засоби пожежогасіння, індивідуальні та колективні засоби захисту персоналу відповідно до вимог будівельних норм і правил та спеціалізації лабораторії.

Згідно з додатком 9 ДБН В.2.2.-3-97 «Контрольні питомі показники розрахункової (нормованої) площі навчальних закладів» для вищих закладів економічного спрямування за окремими показниками (аудиторні приміщення, комп'ютерні класи, приміщення для науково-педагогічного персоналу, спортивні зали тощо) площі, наявні в навчальному закладі, відповідають обов'язковим нормативам ДБН.

Основним джерелом інформаційного забезпечення навчального процесу в НУВГП є бібліотека з її фондами та електронними джерелами інформації.

Бібліотека НУВГП складається з основної бібліотеки, бібліотеки автотранспортного технікуму, бібліотеки технічного коледжу, бібліотеки Костопільського будівельно-технологічного технікуму та бібліотек Кримського, Слов'янського, Прилуцького та Закарпатського навчально-консультаційних центрів. Обсяг фондів навчальної літератури становить 328 409 примірників, наукової – 139 375 примірників. Електронна бібліотека включає 1463 підручники та наукові статті в електронному вигляді.

Щорічно в основній бібліотеці до послуг користувачів 15 спеціалізованих читальних залів і шість абонементів, 25 кафедральних бібліотек. Загальна площа бібліотеки НУВГП – 1575,3 м², три читальних зали площею 849,8 м² (392 посадкових місця). Бібліотека володіє багатою колекцією вітчизняних та іноземних періодичних видань та цінними рідкісними книгами.

Із 754 комп'ютерів, об'єднаних у локальну мережу в університеті, користувачі мають можливість доступу до електронної бібліотеки, до Інтернету; здійснювати пошук необхідної інформації за попереднім замовленням; обмінюватися електронними повідомленнями, а також думками та ідеями з діловими партнерами і друзями в усьому світі; використовувати електронну пошту для оперативної відправки чи отримання повідомлень та файлів.

Бібліотека має 15 автоматизованих робочих місць для службового використання, надання бібліотечних послуг та доступу до Інтернет. У бібліотеці НУВГП нараховується 19 спеціалізованих періодичних видань туристичної тематики: «Український географічний журнал», «Географія и при-

родные ресурсы», «Благоустрій територій (укр.)», «Благоустройство и ландшафт», «Екологічний вісник», «Регіональна економіка» тощо.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Отож, матеріально-технічна база, викладацький склад, інформаційне та науково-методичне забезпечення Національного університету водного господарства та природокористування у цілому відповідають встановленим вимогам до закладів вищої освіти, що створює умови для повноцінного навчального процесу і може забезпечити державну гарантію якості освітньої підготовки фахівців у галузі знань 1401 «Сфера обслуговування» за напрямом підготовки 6.140103 «Туризм» денної форми навчання.

Наступним етапом розвитку в університеті напрямку підготовки 6.140103 «Туризм» має стати належна увага до профорієнтаційної роботи серед випускників середньої школи, а також представників ВНЗ I–II рівня акредитації Рівненської області та прилеглих до неї регіонів для заповнення ліцензованого обсягу підготовки бакалаврів. Також необхідно додатково укомплектувати бібліотечні фонди новими надходженнями наукових, навчально-методичних та періодичних видань; здійснювати постійне підвищення науково-методичної кваліфікації професорсько-викладацького складу у відповідній предметній області; проводити необхідну організаційну роботу щодо визнання Вісника НУВГП як фахового з природничих наук; вдосконалити вибірккову частину навчального плану з урахуванням особливостей підготовки фахівців відповідно до галузевих і регіональних потреб, наявного кадрового і наукового потенціалу в НУВГП; покращити оснащення спеціалізованих кабінетів і лабораторій; збільшити кількість прикладних комп'ютерних програм для вирішення завдань формування професійних компетентностей майбутніх фахівців та продовжити практику підготовки підручників та власних навчальних посібників із грифом «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України».

Джерела та література

1. Про освіту: Закон України від 23.05.1991 // Голос України. – 1991. – № 122.
2. Закон України про вищу освіту [Текст] : станом на 19 жовтня 2006 р. : офіц. вид. – К. : Парламент. вид-во, 2006. – 64 с.

Калько Андрей. Методические и организационные предпосылки открытия образовательного направления подготовки 6.140103 «Туризм». Проанализирован ряд организационных и методических факторов, послуживших основой выдачи лицензии на подготовку бакалавров по направлению 6.140103 «Туризм» отрасли знаний 1401 «Сфера обслуживания» Национальному университету водного хозяйства и природопользования (НУВХП). Обоснованы имеющиеся материальные и педагогические предпосылки эффективного функционирования кафедры туризма в условиях реформирования университета и определены резервы для предоставления качественных образовательных услуг. Приведен ряд законодательных и нормативных документов, принятых центральными и местными органами власти с целью улучшения образовательного поля по направлению 6.140103 «Туризм» в Ровенской области. Подан перспективный план дальнейшей профориентационной деятельности кафедры туризма НУВХП и обозначены первоочередные пути развязания проблем по рациональному использованию туристически-рекреационного потенциала региона.

Ключевые слова: лицензирование, кафедра туризма, направление подготовки, бакалавр, университет.

Kal'ko Andrew. Methods and Organizational Background Opening Educational Training Direction 6.140103 «Tourism». This paper analyzed a number of organizational and methodological factors were premise on which the authorization for bachelors in the direction 6.140103 «Tourism» industry knowledge 1401 «Service Area» at the National University of Water Management and Nature Resources Use (NUWMNRU). Reasonable existing material and pedagogical conditions of effective activities department of tourism in restructuring the university and outlines provisions for providing quality education. The brought row over of legislative and normative documents, accepted by the central and local organs of power for the improvement of the educational field after direction a 6.140103 «Tourism» in the Rivne area. Given perspective plan of further professionally oriented activity of department of tourism of NUWMNRU and the near-term ways of decision problems are marked from the rational use of tourist-recreational potential of region.

Key words: licensing, department of tourism, direction of, bachelor, university.

Стаття надійшла до редколегії
18.09.2013 р.